ŠVIESA

JORNAL LITHUANO
"ŠVIESA"-LUZ
Orgão de
Communidade Lithuana
de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 9-1640.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas

PRENUMERATA:
Brazilijoj ir visoj Amerikoj met. 12$000
Pusei metų . . . . . 7$000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

METAI III | SÃO PAULO. 1937, ABRIL — BALANDŽIO 3 D. | Nr. 14 (80)

TROCKISTAI NEDUODA RAMYBĖS STALINUI

Sovietų Rusijoj kaip prasidėjo komunistų kova su komunistais, tai jau jai ir galo nesimato. Stalinas pasiryžo pašalinti visus buvusius Lenino draugus ir dėlto juos dabar be pasigailėjimo šaudo. Stalino kova su trockistais nesiliauja, bet darosi aršesnė. Mat, sušaudymas kaikurių bolševikų vadų, Stalinas pasidaré sau dar daugiau priešų. Dabar be atodairos areštuojami visi tie, kurie tik užima aukštesnes vietas. Dabar laukia teismo žymiausias rusų bolševikas, buvęs didelis Lenino draugas Bucharinas. Siomis dienomis tapo suareštuotas Rakovskis, buvęs Sovietų ambasadorius Londone. Taip bolševikų Rusijoj eina jau bolševikų teroras prieš paèius bolševikus.

KATALUNIJOS VYRIAUSYBĖS KRIZIS

Ispanijos autonominės provincijos, Katalunijos, vyriausybėj įvyko jau trečias krizis nuo pradžios karo. Vyriausybei ten labai sunku išsilaikyti, nes, einant karui, norima sudaryti bendrą iš įvairių grupių vyriausybę. Dėl to įvyksta varžytinės ir vyriausybėj turi įvykti krizis. Katalunija yra kairiausia Ispanijos provincija. Jau Ispanijos karo pradžioj ten buvo organizuojami komunistiniai sovietai. Dabar Katalunija daug padeda Madrido vyriausybei kurianti prieš Franco kariuomenę.

NAUJA POPIEŽIAUS ENCIKLIKA

Popiežius Pijus XI Velykų švenčių proga paskelbė Enciklika dėl Meksikos katalikų bažnyčios persekiojimo. Vokietijos naciai taip pat pradeda labiau spausti katalikus ir uždarynėti katalikiškas mokyklas vedamas jėzuitų

SUOMIJA ARTĖJA PRIE S. RUSIJOS

Anksčiau Suomija labai draugiškai gyveno su Vokietija. Hitleris net mane Suomiją patraukti savo pusėn kare su Sov. Rusija. Bet pastaruoju laiku Suomijos santykiai link Vokietijos ima atšalti, o ling Sov. Rusijos darosi glaudesni. Bendrai, Skandinavų Valstybės labai yra atsargios su dabartine Europos padėtimi ir įvertina demokratinių valstybių gerus santykius. Svedija, Norvegija, Danija ir Suomija sudaré net savo bloką, kad pavojui atėjus laikytis bendrai.

RINKIMAI BELGIJOJ

Balandžio 11 d. Belgijoj įvyksta rinkimai papildomo vieno atstovą. Kandidatai pastatyti du Van Zeland—valdžios kadidatas ir Degrelle — raxistų (belgų fašistų) kandidatas. Prieš rinkimus kova eina labai smarki. Pirmąjį remia katalikai, socialistai ir liberalai, kurie savo propagandiniuose lapeliuose gazdina belgus, kad laimėjus fašistui, Belgijoj kils pilietinis karas, neramumai. O fašistai puola valdžios kandidatą, vadina ji „Kerenskiu" ir p. Kas laimės, sunku dabar pasakyti.

Žinios apie Ispainjos kara

Buvo ruošiamas sukilimas prieš gen. Franco

Anglų spaudos korespondentai iš Gibraltaro paskelbė anglų laikraščiuose, kad Ispanijos sukilėlių armijoj buvo sukilę kariai įvairių ginklo dalių prieš generolą Franco tikslu pasiduoti vyriausybininkams. Sukilimas buvo pradėtas Algeciras mieste, kur stovi sukilėlių karo aviacija ir Tatuan, Ispanijos Morokoj. Sukilimui daugiausia esą pritaré ir rėmė aviatoriai, kurie jau buvo pasiruošę pakilti su savo lėktuvais ir bombarduoti generolo Franco kariuomenės vadų štabus. Betgi sukilimas ne pavyko. Daug tapo suimta neištikimų Francui kareivių ir karininkų ir sušaudyta. Tarp mėginusių sukilti prieš Franco esą daug yra italų kareivių ir lakūnų. Apie 100 aviacijos karininkų tapo sušaudyta. Didjįj penktadienį Algeciras mieste tapo sušaudyta apie 20 italų puskarininkų, kurie taip pat rėmę naują sukilimą.

Betgi balandžio 1 d. generolas Quoipo de Llano iš Sivilijos radio pas kelbė, kad tos anglų spaudoj paleistos žinios yra ne tikros ir esą jokio sukilimo nebuvo ruošiamą prieš generolą Franco.

Vyriausybininkai eina į Burgos

Siaurinės Ispanijos fronte, kur Ispanijos baskai kariauja su Franco kariuomene, šią savaitę vyriausybininkai sumušė sukilėlių kariuomenę ir gerokai pasistumėjo pirmyn. Vyriausybininkai žygiuoja į sukilėlių sostinę Burgos miestą, nesutikdami didelio pasipriešinimo iš sukilėlių pusės. Iš Bilbau, baskų sostinės, pranešama, kad vyriausybės kariuomenė labai sukrėtė sukilėlius prie Elgueta—Eibar, kur sukilėliai bandė atremti vyriausybininkus, bet čia jie vyriausybininkai paklojo sukilėlių apie 2000 žmonių. Vyriausybininkai dabar nori nukirsti kelią tarp miestų Burgos ir Palencia.

Ruošiasi dar vienam Madrido puolimui

Madrido apylinkėje mūšiai tebeeina, bet be svarbesnių permainų. Sukilėliai pradėjo traukti savo geriausias jėgas į Madrido frontą prie kelio į Guadalajara. Pas sukilėlius eina didelis pasiruošimas naujam Madrido puolimui, kuris numatomas balandžio mėn. 6 d. Vyriausybininkų pozicijose taip pat eina dideli pasiruošimai ir beveik visa vyriausybininkų kariuomenė Madrido fronte stovi ant kojų ir laukia sukilėlių puolimo, kuris tikrai turi įvykti. Sukilėliai skelbia, kad Madridas jau bus paimtas, nes generolo Miaja neturi jėgų ir pats yra pareiškęs, kad jei negaus paramos, tai už Madridą jau jis nebegarantuoja. Tačiau Madrido pačėmimas, nereikš karo pabaigą; karas bus tęsiamas tol, kol vyriausybininkai nugalės.

ITALIJA SAVANORIU NEBESIUS

Italija paskelbė, kad ji daugiau nebeišleisianti iš savo krašto savanorių Ispanijos karan. Tik reikalauja, kad ir kitos valstybės taip pasieigtų. Italijos propagandos ministeris pareiškė, kad Italija dirbo ir toliau dirbs Europos taikos išlaikymui. Jei taip būtų elgusios ir kitos valstybės, sako Italija, tai Ispanijos karas nebutų taip išsiplėtęs ir užsitęsęs.

TRUKSTA DUONOS

Taip ilgai užsitęsęs karas Ispanijoj rodo savo baisias pasekmes ne tik karo frontuose, bet ir ištisose provincijose—tai maisto stoka. Katalunijoj esą jau yra didelis trukumas duonos. Reikalinga ir civiliams. O jo nėra. Dėl duonos ir kitų maisto produktų trūkumo priežasties Katalunijoj įvyko net ir vyriausybės krizis.

KATALIKU VEIKIMO AKCIJOS KONFERENCIJA

Kovo 30 d. Rio de Janeiro mieste prasidėjo Katalikų Veikimo Akcijos vadų posėdis. Posėdyje pirmininkavo Kardinolas Sebastião Leme, kuris padarė platų pranešimą apie katalikų veikimą. Tapo išrinktas Katalikų Veikimo Akcijos Konferencijai prezidiumas. Konferencija prasidės balandžio mėn 4 d.

UKRAINIECIAI NORĖJO SUKELTI BETVARKE

Iš Varšuvos pranešama, kad Lunkojise ukrainiečių slapta organizacija norėjo sukelti betvarkę per Velykų šventę. Bet policija atidengė jų planus ir tos organizacijos vadus suareštavo. Lvovo mieste tūkstančiai darbininkų suruošė demonstracijas. Demonstrantai buvo išklaidyti. Daug darbininkų areštuota.

ANGLIJOS KARALIAUS VAINIKAVIMAS

Į Anglijos karaliaus Jurgio VI vainikavimo iškilmes yra kviečiamos dalyvauti visos pasaulio valstybės. Lietuva irgi dalyvaus tose iškilmėse. Lietuvos atstovai tose iškilmėse bus užsienio reikalų ministeris ir gal būt generalinio štabo viršininkas.

MEKSIKA IR ISPANIJA

Vienintėlė valstybė Meksika, kuri atvirai remia Ispanijos vyriausybininkus; ji siunčia ginklus, amunicija, draužius ir maistą.

GREIT BUS PARLAMENTO ATSTOVU TEISMAS

Yra areštuoti Brazilijos 3 parlamento atstovai ir 1 senatorius už komunizmą. Jiems jau yra surašytas kaltinamasis aktas iš 100 puslapių ir byla greit bus perduota teismui.

— PARYZIUJ DEMONSTRUOJA SOCIALISTAI. Kovo 28 d. Paryžiuje įvyko didelės jaunuolių socialistų demonstracijos, Demonstracijose dalyvavo apie 6000 jaunuolių. Siose demonstracijose dalyvavo Austrijos, Italijos ir Belgijos socialistai.

— TRAUKINIO NELAIMĖ Anglijoj, prie stoties Bonstreet susidurė du keleiviniai traukiniai ir nelaimėje žuvo keli keleiviai, o 17 buvo sužeista.

— JAUNIAUSIA MOTINA PASAULY Amerikos J. V. gyvena jauniausia motina—, gal būt, visame pasauly, tai Eunice Winstead 9 metų amžiaus ištekėjusi už Charles Johns 22 metų amžiaus ir juodu turi jau sūnų.

— SPROGO PARAKO SANDĖLIS. Monte Aguilero, Ispanijoj, vyriausybininkai susprogdino sukilėlių parako sandėlį. Vyriausybininkai sužinoje, kad tame mieste yra amunicijos ir parako sandėliai, pradėjo smarkių ataką iš armotų ir visą sukilėlių karo medžiagos atsargą sunaikino.

— DARBININKU STREIKAS JAPONIJOJ. Pradeda streikuoti darbininkai ir Japonijoj. Siomis dienomis ten išėjo streikan keli šimtai darbininkų dirbančių transporto kompanijose, reikalaudami algų padidinimo. Japonų darbininkų algos yra labai žemos, bet streikai ten nebuvo madoj.

—REIKALAUJA ATIDUOT TEISMUI SOCIALISTUS. Barcelonos anarchistai reikalauja, kad būtų atiduoti teismui 4 socialistai valdininkai už, neva, maisto slėpimą.

—ATVYKSTA DAR VIENAS MOKYTOJAS. Balandžio m. 10 d. į São Paulo atvyksta dar vienas mokytojas p. Tamaševičius, kuris dirbs Mokos mokykloj.

— BRAZILIJOS LIETUVIU AERO KLUBO Valdyba praneša, kad tikrieji nariai, norintieji pasiinformuoti klubo reikalais, prašomi užeiti į Klūbo raštinę Lapoje, rua João Pereira nr. 107. salė 4 nuo š. m. balandžio m. 1 d. ant radieniais ir ketvirtadieniais.

GAUTI LAIŠKAI:

Juozui Riševičiui, Augulíui, kun. Sugintui, Lukoševičiui, Lenčiauskui.

ISTORINIS VELYKU KRISTUS

Velykos! Kokios magiškos jėgos kupinas šitas žodis — Velykos! Su šypsuliu lūpose jį taria vargšo lūšnoje ir didiko rūmuose. Kiekvieno krūtinę jos užlieja džiaugsmo banga. Kenčiąs užmirštą tai dienai savo sielvartą, nelaimingasis savąją nelaimę. Tekančios saulės spinduliuos plazda eilės vėliavų ir žėri ugnimi jų paauksinti kryžiai. Alleluia, alleluia! veržiasi iš tūkstančių krūtinių. Sitos šventos giesmės skidina visa Velykų padangė. Ji liejasi visur — kloniais ir kalnais, laukais ir pievomis; ji pasiekia niūriausias kaležimų kameras, ir gyvenimo sutryptieji, savo jaunystės nekaltąsias Velykas atsiminę, pravirksta, kaip kūdikiai.

Visi jaučia srovenant kažin kokią nežemišką ramybę Velykų nuotaikoje. Ir tikrai. Juk pirmą kartą po tiek amžių Kristus vėl sutaikė Dangų ir Žemę, žmogų su Dievu. Jis įveikė mirtį ir iš mūs sielos tamsiausių kerčių išvijo jos baimę; Jis paliko mums atsikėlimo viltį ir laidą, kai Pats sutrupino mirties tvirtovę — savąjį kapą.

Tėvynės laukais dabar eina pavasaris. Pavasaris su žibuoklių žiedais, vyturėlio giesme ir pabundančia iš gilaus miego gamta. Kasdie žvelgia pro langą artojas į savo žemės kąsnį: begu jau metas eiti purenti dirvonų ir bėrti sėklos į atverstą vagą?

Deja, nevieną tatai kaip tik ir suklaidina. Tuos ypatingai, kurie bevelytų, kad Kristus nebūtų atsikėlęs. Jie įsistebeilijo tik į šitą ganitos atkutimą ir mums sako: „Žiūrėkite — tai, ką jūs, katalikai, vadinate Velykų Atsikėlimu, tera pasaldinti mitai ar legendos, kilą stebint žiemos miege sukaustytos gamtos atkutimą. Velykos — juk tai tik varlių ir vabzdžių nubudimas — daugiau nieko. Taip, nieko! Jokio istoriško Kristaus atsikėlimo nė būte nėra buvę".

Iš kūr tie žmonės tatai sužinojo, mes nežinome. Susimąstę mes imame į rankas vienintelį šaltinį apie Velykų Atsikėlimą — šv. Raštą — ir atvertę jį perskaitome: „Tą tai Jezų Dievas prikėlė, ir mes visi esame to dalyko liudytojai" (Ap. D. 1,32). Paskui mes atsiverčiame istorijos lapus. Tenai parašyta: 67 metais, viešpataujant Neronui, apaštalas Petras (anų šv. Rašto žodžių autorius) drauge su Paulium buvo tą pačią dieną nukankinti. Žuvo didelė daugybė ir kitų krikščionių dėl tikėjimo į atsikėlusį Kristų... Stai! Atsikėlusio Kristaus liudytojai būriais eina mirti, kad duotų gyvybės liudijimą tiesai. Tuo tarpu už 19 šimtmečių nuo tų įvykių stovintieji žmonės mums pasakoja pasakas apie varlių atsigaiveléjimą. Idomu būtų žinoti viena charakteringa smulkmena: ar šitų pasakų sekėjai leistų už jų tikrumą išrauti bent vieną galvos plauką?

Ne tik minios sustodavo prie Kristaus kapo: ateidavo čia ir garsių žmonių. Nestokojo jų tarpe ir labai mokytų; buvo šitam kūrų giliai tikinčių, buvo ir netikinčių. Tačiau šie pastarieji ligšiol nepajėgia kaip kitaip paaiškinti ar sugriauti to visada vienodai ramaus Evangelijų pasakojimo apie tuščią Kristaus kapą, Atsikėlusiojo pasirodymus paskiriems asmenims ar ligi 500 asmenų miniai drauge, Kristaus draugų ir Jo priešų liudijimą, pirmykštį jaunos Bažnyčios tikėjimą.

— Betgi pirmaisiais amžiais Bažnyčioje buvo karštų ginčų dėl Velykų švenčių — popiežiai net bausmėmis turėjo neklaužadas drausti. Jeigu reikalas būtų buvęs toks jau aiškus, to nebūtų buvę — atsikerta netikintieji.

Sančta simplicitas! 1) Pataikyta, lyg pirštu į dangų, tik... trupučiuką pro šalį. Tiesa, kad būta Bažnyčioje ginčų, tačiau ne dėl paties Atsikėlimo fakto, o DĖL VELYKU ŠVENTIMO LAIKO. Rytų ir Vakarų Bažnyčios čia nesutiko. Iš viso šiandien tikra Kristaus mirties data nėra tiksliai žinoma. Taigi, nė Velykų tikros datos nežinia. Tačiau reikėjo tokią didelę šventę švęsti visam krikščioniškam pasauliui kartu. Tiek vieni tiek ir kiti manė, kad jų švenčiamoji diena yra tinka mėsnė. Iš čia ir kilo trynimasis, kurį, drausmės sumetimais, ir turėjo popiežius pašalinti. Stai ir viskas.

Kristus atliko savo uždavinių ikį galo. Išmokęs žmogų naujai gyventi, Jis savo pavyzdžiu išmokė jį ir su viltimi mirti. Spindintis Velykų kryžius kaip tik ir yra švyturys, kuris nušviečia kelią į anapus grabo.

Velykos yra ir teisingumo bei tiesos triumfas. Tiesa galų gale visada laimi. Ją galima paniekinti, apspiaudyti ir nukryžiuoti, tačiau jos negalima paslėpti uždarius kape. Anksčiau ar vėliau ji vistiek atsikels! Tedžiūgauja sau Erodai su Pilotais ir visa niekšų gauja — ant visų jų vardo istorija uždėjo, deda ir dės amžinos gėdos antspaudą, kurio niekas niekad nenutrins. Visų persekiojamų dėl tiesos ir aukštesnių idealų žmonių gyvenimo kryžiai bus vainikuoti garbės spindulių. Tatai sunkioji gyvenimo kovoj pravartu vis ir vis atsiminti.

Žinoma, užsispyrėliams nėra daugiau Atsikėlimo. Jie bevelija užmušti savyje dvasią ir visas amžinybės viltis. Jie lengva širdimi praeina užmerktomis akimis pro istorijos faktus, ar, dar blogiau, juos negailestingai klastoja. Velykos jiems gali būti kuo tik norite, tik ne tuo, kas jos iš tikrųjų yra. Tai šaltųjų kapų apaštalai, tai be vilties lavonai, slankioją tarp gyvųjų minios...

Ne! Katalikams Velykos nėra tik vabalų atkutimas. Velykos mums — Kristaus, istoriško Kristaus iš mirusių Atsikėlimas, mūsų atsikėlimo ir amžinybės laidas, meilės ir tiesos triumfas. Stai, kas yra jos: štai, dėl ko tiek džiaugsmo tikinčiųjų veiduos; štai, ką skelbia Velykų ankstų Atsikėlimo rytą!

V. A.

1) Sventas naivume!

ŽINIOS IŠ VISUR

Naujas lenkų prasymanymas

Lenkų laikraštis «Kurjer Poranny», nekartą jau paskleidęs fantastiškiausių prasimanymų apie Lietuvą, antradienio numeryje vėl rašo, esą, prie Lietuvos generalinio štabo esanti priskirta tam tikra Sovietų komisija, kurios tikslas būsias vietoje aptarti įvairius karinio ir technikinio pobūdžio klausimus. Lenkų laikraščiui taip pat labai nepatinka abiejų kraštų karuomenių bendradarbiavimas. Toliau, jis nervinasi dėl didelio (!) skaičiaus už sovietų pinigus įrengtu Lietuvoje karo aerodromų, aptarnaujamų SSSR piliečių. Visa tai, girdi, rodą, kad Lietuva padedanti sovietams įsirengti karo operacijoms bazę.

Kad negryna lenkų sąžinė dažnai ima kliedėti Lietuvos atžvilgiu įvairiausių nesamenių, mes jau žinome; tačiau šį kartą „Kurjer Poranny" gali būti ramus: joki svetimų valstybių piliečiai po Lietuvos karo aerodromus nevaikščioja, nei, tuo labiau, jų aptarnauja.

P a r y ž i u s. Netoli Cabanne visu smarkumu beinantį greitąjį traukinį ištiko skaudi nelaimė: nušokus keliems vagonams nuo begių, trys keleiviai užmušti ir 60 sužeista.

Tik tikyba saugoja nuo nusikalstamumo ir komunizmo

„Osservatore Romano» spaudžina vyriausio Jungtinių Amerikos Valstybių teisėjo nuomonę apie tai, kokią įtaką religija turi jaunimui. Teisėjas Lewis Faweet sako, kad iš 5.000 jaunuolių, dar neturinčių 20 metų amžiaus, kuriuos jam teko teisti, buvo tik trys, kurie lankė šventadienio mokyklą. Amerikos laikraštis „National Rewiew of the World" apie Amerikos jaunimą spausdina tokius davinius: „Katalikiškojo jaunimo didžioji dalis ir tolimesniame gyvenime nuo religijos nenutolsta, o tuo tarp kitų religijų—žydų, protestantų ir kitų — nuo religijos vėliau atšala žymiai didesnis atstovų skaičius".

Komentuodamas šiuos davinius, „Osservatore Romano" pastebi, kad jeigu Amerikos katalikiškasis jaunimas tikybos taip laikysis ir toliau, kaip dabar laikosi, tai jo nusikalstamumas bus vis mažesnis ir teismo reikšmė jam darysis vis menkesnė. Be to, pasirodo kad religija turi labai didelės reikšmės ne tik nusikalstamumų atžvilgiu: ji jaunimą skatina vengti ir komunizmo. Į katalikiškąjį jaunimą komunizmo propaganda beveik nedaro jokios įtakos. Todėl religingasis Amerikos jaunimas yra apsaugotas nuo daugelio blogumų.

PALEISTAS JAPONIJOS PARLAMENTAS

Tokio. Rinkmai į naująjį parlamentą paskirti balandžio 30. Daugiausia vilčių laimėti turinti darbo partija.

ATENTATAS PRIES ŽYDUS

Vilnius. Ties vieno dantų gydytojo žydo namais sprogo bomba, padarydama daug nuostolių. Aplinkinių namų langai išbirėjo.

MIRĖ CIGONŲ KARALIUS

Varšuva. Vienoje Varšuvos ligoninėje miré čigonų karalius Matheus. Į jo laidotuves vyksta čigonų iš viso pasaulio.

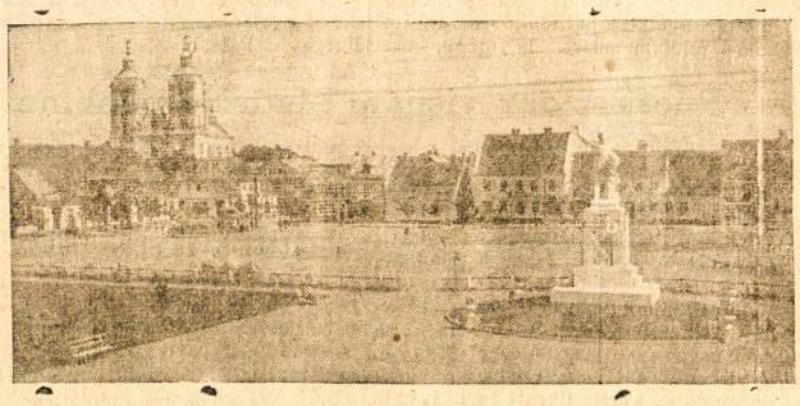

KUDIRKOS NAUMIESTIS SU V. KUDIRKOS PAMINKLU.

Centro Komisijos pranešimas

Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centro organizuojamoji komisija, savo posėdyje įvykusiame 1937 m. kovo mėn. 30 d. dar sykį apsvarstė jai pavestą darbą ir nutarė šaukti organizacijų atstovų posėdį, kaipo tąsa įvykusio posėdžio š. m. vasario mėn. 28 d. baigti svarstyti, nagrinėti ir priimti organizuojamo Centro įstatų projektą ir užbaigti taip svarbų ir naudingą mūsų kolonijai darbą — realizuoti jau taip seniai pageidaujamą ir visų pritariamą Centro įkūrimą, kaipo vienintėlį įvairaus nusistatymo organizacijų sambūrį.

Posėdžio tąsa šaukiama ir turi įvykti 1937 m. balandžio mėn. 18 dieną, 14 valandą (2 v. p. p.) Dr. Vinco Kudirkos v. mokyklos salėj, Rua Lithuania, 13.

Kiekviena organizacija, kuri yra užsirašiusi kaip Centro steigėja per pirmąją šio posėdžio sesiją, išrenka po du atstovus ir juos raštu įgalioja atstovauti savo organizacija. Sprendžiamąjį balsą turės organizacijų atstovai tik su įgaliojimais. Posėdy galės dalyvauti ir svečiai, kurie interesuojasi šios institucijos įkūrimu, bet patariamuoju balsu.

Kadangi darbas nėra daromas vienos kokios nors srovės, bet visų bendrai laisvu susitarimu ir daugumos organizacijų pritarimu visos Brazilijos lietuvių kolonijos labui, tat Komisija kviečia šiame posėdy dalyvauti ir svečius ir arčiau susipažinti su šio darbo projektu.

K o m i s i j a

Paaiškinimas

Kadangi "Lietuvis" ir žurnalas "Viltis" nežinia kieno vardu klausia Komisijos: kodėl Komisija nekviečia dalyvauti 'pačių seniausiųjų lietuviškų organizacijų, kaip "Lithuania", "Viltis" ir "Liet. Moterų Draugija", tai Komisija paaiškina štai ką

Į pirmąjį organizacijų atstovų posėdį, kuris įvyko 1936 m. lapkričio mėn. 20 d., buvo raštu pakviestos visos lietuviškos organizacijos veikiančios Brazilijoj. Bet tame posėdy ne tik nedalyvavo, bet ir jokio atsakymo Komisijai nedavė kaip tik tos "seniausios organizacijos" — "Lithuania" ir Liet. Moterų Draugija. "Vilties s-ga buvo kviečiama ir ji dalyvavo. Jos atstovas įneina net į organizuojamą Komisiją.

Vėliau Komisija sužinojo, kad "Lithuania" ir Liet. Moterų Draugija yra nariai Lietuvių S-gos Brazilijoj ir kad tos dvi organizacijos veikia kaipo Liet. s-gos Br. skyriai ar sekcijos, kurios faktinai nėra savystovios ir legalės, tai į antrąjį posėdį, 1937 m. vasario mėn. 28 d., Komisija šaukė netas "sekcijas", o jų centrą — Lietuvių S-gą Brazilijoj, kaipo "Lithuanijos" ir Liet. Moterų Draugijos atsakomingą ir juridinį asmenį.

Tačiau ir antram posėdy minėtų organizacijų atstovai nedalyvavo. Lietuvių S-ga Brazilijoj prisiunté savo narius ne atstovauti savo organizacijas, bet įteikti Centrui nepritarimo pareiškimą. Kas ir buvo padaryta Liet. S-gos Br. pareiškimas, dėl nepritarimo Centrui, motyvuojamas įstatų projekto paragrafais: 23, 44, 144, 151, 153.

Iš šio paaiškinimo supras visi, kad Komisija elgėsi ne šališkai ir nė vienos organizacijos neignoravo.

K o m i s i j a.

SKAITYDAMAS «SVIESA» ZINOSI VISKA.

IŠ LIETUVOS PADANGÊS

GRIEZCIAU PRIZIÚRÈS UPES IR EZERUS

Miškų D-tas išleido aplinkraštį, kuriuo urėdams paveda rūpintis griežtesne ne tik valstybinių, bet ir privatinių vandenų priežiūra ir įsako perspėti girininkus ir eigulius, kad ateity d-tas už panašius apsileidimus reikalaus juos bausti. Jei urėdas, pasiremdamas d-to raštais, leidžia gaudyti stintas, aukšles, dygles ir pužus tankesniais tinklais, tai reikalinga pavesti eigulams prižiūrėti, kad vandenų nuomininkas negaudytų kitų veislių draudžiamo gaudyti didžio žuvų. Nuomininkai turės eigulams pranešti kokiomis dienomis ir kokiais tinklais žvejos.

Ryšium su tuo bus sudarytas sąrašas ežerų ir upių, kurias prižiūri girininkai ir eigulai.

RANKOMIS GAUDO MIŠKINES ANTIS

Kazlų Rūdos miškų Runkių girininkijoj, Jūrės upely, šiemet žiemoti liko labai daug ančių, kurias paskutiniai šalčiai taip suvargino, kad aplinkiniai gyventojai antis sugauna net rankomis

SUSIORGANIZAVO TARNAITES

Praėjusį mėn. Kaune krikščionių darbininkų S-gos pastangomis sušaukta tarnaičių sekcijos susirinkimas, kuriame dalyvavo daugiau 700 tarnaičių.

PLĖS AUTOBUSU SUSISIEKIMA

Kelių Valdyboje, kaip teko patirti, sudarytas projektas akc. b-vės, kurioje dalyvaus ir valdžios kapitalai, už miesčio autobusų susisiekimui išplėsti. B-vės pagr. kapitalas pradžioje susidėsiąs iš 1.200.000 lt. Akcijos kaštuos po 100 lt. Pirmiausia būsią nupirkta apie 30 naujų autobusų Kauno — Klaipėdos plento susisiekimui aptarnauti, o vėliau apie 20 autob. Kauno—Panevėžio—Biržų ruožui. Autobusų savininkai galės autobusus perleisti naujai b-vei ir patys tapti jos akcininkais.

LIETUVOS BANKO AUKSO FONDAS

Kovo 1 d. siekė 76,61 mil. litų; užsienių valiutų — 3,02 mil. litų; bank notų apyvarta — 113,26 mil. litų. Bank notų padengimas auksu sudaré 67,6%, o auksu užsienių valiuta — 70,3%.

ŠIEMET VĖL BUS JŪROS DIENA

Lietuvos Vakarų S-ga ir Klaipėdos krašto organizacijos šiemet vasarą numato surengti didelę jūros šventę su iškilmėmis Klaipėdoje. Tuoj bus pradėti pasitarimai ir geležinkelių įstaigomis dėl šventės dalyvių pervežimo į Klaipėdą. Norima, kad kelionė kaštuotų taip pigiai kaip 1934 m.

DAUGIAU STATYS MŪRO NAMU

Pabrangus miško medžiagai, miestų gyventojai pradėjo duoti prašymus, leisti statyti mūrinius trobesius. Ateinančią vasarą, kaip matyti iš paduotų prašymų, didžiausia mūro trobesių statyba eis Kaune ir Vakarų Lietuvoje. Rytinės Lietuvos dalys nusiskundžia gerų plytinių stoka.

UŽ ZMOGAUS NUZUDYMA 10 METU SUNKIUJU DARBU KALĖJIMU

Kovo 1 d. Siaulių apyg. teismas prendė J. ir V. Cesnulevičių žmogžudystės bylą, kurioje jie buvo kaltinami kad 1936 mt. spalių mėn. per mušlynes Gervėnų km., Padubysio valsč., peiliu nužudė J. Vaišvilą.

Teismas J. ir V. Cesnulevičius nubaudė kiekvieną po 10 metų sunkiųjų darbų kalėjimo.

SUNES IS VILKO ATĖMĖ SUNI

Karmėlava. Prie Būdos pr. mokyklos vilkas nutvėrė vieną šunį ir pradėjo jį draskyti. Sunelis ėmė taip baisiai staugti, kad į jo šauksmą subėgo daugelis kaimo šunų ir iš vilko atėmė savo draugą. Susirėmimo vietoje net sukruvintas sniegas.

SULAIKYTAS PAVOJINGAS NUSIKALTĖLIS

Trakų apskr. viršininkui yra pranešta, kad lenkų saugumo organai sulaikė Ziežmarių polic. nuovados viršininko peršovėją Maleckų, pabėgusį iš Kalnabiržės auklėjimo įstaigos ir peršovusį nuov. vir. Dielininkaitį.

KLAIPĖDOJE 49.000 GYVENTOJU

Klaipėdos m. magistrato duomenimis, Klaipėdoje šiemet yra 48.138 gyventojai. Su studentais ir moksleiviais yra daugiau kaip 49.000 gyventojų. Nuo 1929 m. vidutiniškai per metus padaugėja apie 1.200 žmonių.

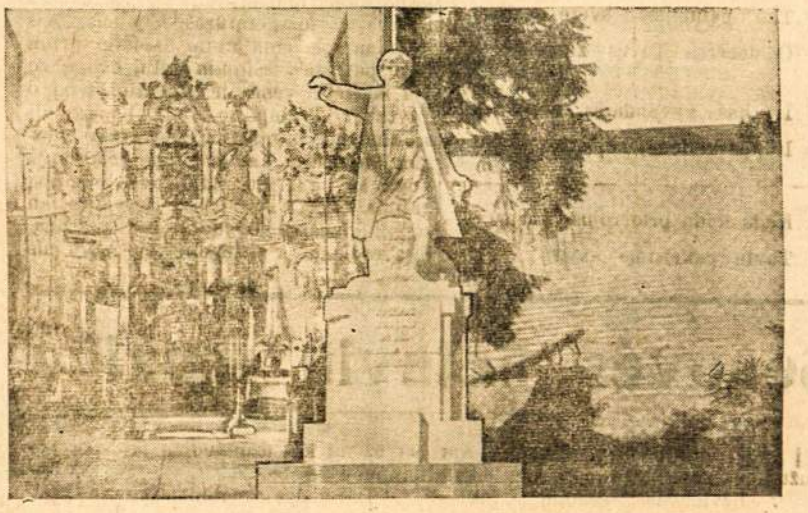

Iš kairės Tytuvėnų bažnyčios altorius, paminklas Žemaičiui Raseiniuose ir Tytuvėnų giliausias ežeras.

Šiaurės Amerika

LIETUVIAI OREIVIAI

Cikagoje susiorganizavo lietuvių nacionalinis aero klubas, kuris rengs trečią lietuvių skridimą per Atlantą į tėvynę. Rimčiausių kandidatų laikomas lakūnas Ant. Kiela, kuris rengiasi skristi ateinančią vasarą.

LIETUVAITĖ ANGLU LAIKRASCIO REDAKTORĖ

Cikagoje pradėjo eiti nauias mėnesinis laikraštis „Outlook" (apžvalga), „Mid West Journal of Opinion". Šio laikraščio redaktorė yra lietuvaitė Elda Variakojytė, kuri įgijo žurnalizmo diplomą ir yra gavusi už trumpų pasakų rašymą dovaną. Jai paskirta Cikagos un-to stipendija. Ji ir toliau un-te studijuoja. Būdama gimusi Š. Amerikoje, jis vis dėlto gražiai kalba lietuviškai ir priklauso lietuvių kultūros rateliui.

Anglija

VIDURINĖS ANGLIJOS LIETUVIU TARYBA

Vasario 16 d. proga dr. J. Kaškelio iniciatyva įvyko platesnis vidurinės Anglijos lietuvių atstovų pasitarimas, kuriame nutarta įsteigti vidurinės Anglijos lietuvių tarybą. Vidurinės Anglijos Lietuvių Tarybos tikslas — visur atstovauti Vidurinės Anglijos lietuvių kolonijos reikalus, koordinuoti jų organizacijų veikimą, palaikyti ryšius su Londono ir Skotijos lietuvių organizacijomis ir bendradarbiauti su Draugija Užsienių Lietuviams Remti. Lietuvių Taryba tars Vidurinės Anglijos lietuvių kultūrinius, ūkiškus ir kulto reikalus. Be to, Lietuvių Taryba pasiima rūpintis išlaikyti lietuvių parapijos bažnyčią ir lietuvį kunigą ir sudaro socialiems reikalams pastovų fondą. Vidurinės Anglijos Lietuvių Tarybą sudaro visų čia veikiančių organizacijų valdybų pirmininkai ir jų sekretoriai. Lietuvių Taryba renkasi ne rečiau, kaip du kartus per metus.

KERŠTAS

LTN. P. T. LIAPIDOVSKIS.

VERTĖ LAK. ST. JUREVIČIUS.

(Tąsa) 1

Senatvė rodė savo ir Čzanas, šioje mėgiamiausioje vietoje, liepė pastatyti akmeninį suoliuką, kur, ošiant kritančiam iš aukštumos vandeniui, ilsėdavosi ir melsdavosi senas Čzanas.

Siandien mato Čzanas, kad jo suolelį okupavo besimeilibanjanti porelė ir, nenorėdamas trukdyti jaunystės svajonių, pasuko priešingon pusėn, bet čia taip pat nepasisekimas: vos nesusimušė kaktomis su bebėgančia panele, paskui kuria sekė parodine uniforma apsivilkęs svetimšalis karininkas. Panelė suklikė ir nutylo. Balsas, ūgis ir eisena Si-Liu-Soi! Net sudrebėjo Čzanas, bet tikėjo, jog jo dukté nepažemins jo senatvės... Greitai atsiklaupė ir pradėjo karstai melstis Budai, dėkodamas už jo suteiktas gėrybes ir malones.

Pasimeldęs pajuto savo sveikatos pagerėjimą. Rodos, kad slėgiąs antvožas nuslinko nuo jo krūtinės. Ir vėl Čzano mintys pasidarė švarios, aiškios, kaip būva Dangaus skliautas vasaros rytą.

* * *

Praslinkus dviems mėnesiams apapsirgo Čzano dukté. Nusigando senukas ir visas išsiblaškė. Kvieté daktarus, bet Si-Liu-Soi nieko neprisileido. Visą naktį prasėdėjo prie jos lovos ir tik auštant, visai išvargęs pats atsigulė ir kietai užmigo.

Ketvirtos dienos rytą jam pranešė, kad jo mylimoji dukrelė pasitaisė ir retkarčiais prie lango prieinantį.

Ir kas reiškia jauna liga? Tik kaip debesėlis uždengia laikinai saulės spindulius, vėl pranyksta ir nepalieka jokio pėdsako.

Taip galvojo senas Čzanas, bet ne taip iškrųjų buvo.

Mato jis, kad nelinksma Si-Liu-Soi, vaikščioja paniūrusi, nuliūdus, neblizga jos tos didelės tamsios akys, negroja bandžio, nedainuoja...

Kartą pakėlė jos galvutę ir pažiūrėjo į jos akis. Sudrebėjo senis: ne akis jis pamatė, bet kažkokią bedugnę.

Liga visai pakeitė jo dukterį ir uždėjo savo antspaudą.

Nebuvo tos linksmos išdykėlės, kurios triukšmo buvo pilna jo erdviuose kambariuose. Ir kaip Čzanas neklausinėjo, kaip nelinksmino, bet niekaip negalėjo sužinoti jos ilgesio.

Po valandos Čzanas žingsniavo ilgais kvartalais. Įėjęs į šventyklą padėjo brangią auką Budai. Ant didelės bronzinės stovylos buvo užkabintas žemėlapis, kurio vidury lyg saulė blizgėjo didžiulės briliantas.

* * *

Tai buvo prieš mėnesį.

O šiandie?

O, kad niekad nebūtų to «šiandie»! Geriau mirti, niekaip prisiminti šią dieną.

Siandie rytinėm traukiniu Čzanas grįžo iš Kuifino. Apie savo grįžimą niekam nebuvo pranešęs, todėl jo automobilis jo nelaukė. Jis pasišaukė rikišą ir nuvažiavo namo.

Nors visą naktį Čzanas nesumerkė akių, bet nuovargio kažkodėl visai nejautė. Revizija praėjo labai gerai, biznis ėjo kuo puikiausiai, todėl savo mylimai dukrelei vežė brangią dovaną. Ir kaip nudžiugs jo Si-Liu-Soi! Kaip puls jam į glėbį, apsikabins kaklą ir bučiuos, bučiuos... Sypsojosi senas Čzanas pirmutiniam saulės spinduliui, kuris prasiveržė pro fabriko bokštą, šypsojosi miegančiam miestui. Jo sieloje buvo ramu ir linksma...

Paskubom įsėdo į liftą ir pasikėlė į viršų.

Bet kada įkišo raktą į duris, vėl juodos mintys apsipito jį, kažkoks baisus nujautimas pradėjo jį krėsti.

Pabudo miegantieji tarnai, sužibo akinanti šviesa. Bet Čzanas ėjo tiesiog į savo dukters miegamąjį.

Plačiai pravėrė duris ir vos neapalpo: lova buvo tuščia ir nesuvelta, reiškia Si-Liu-Soi visai ant jos nemiegojo.

Apie ką galvojo senas Čzanas stovėdamas prie tuščios dukters lovos?

Kaip šimtametis ąžuolas, palaužtas staiga užėjusio uragano, stovėjo ir mąstė: kristi iš karto, arba, atsidavus Dievo valiai, kovoti iki paskutiniųjų? Baisus be vilties gyvenimas ir jo sugriautasis lizdas — prabanga, puošnūs kambariai — atrodė dabar tuščia lindynė.

Kur Si-Liu-Soi?.. Kur jo brangiausias kūdikis?..

Pas drauges ji niekad nenakvodavo; jaunikiai nebūtų tokie pikti ir žiaurūs taip nežmoniškai pribaigti senį. Ne jaugi miesto sukūrys pagavo ją į savo glėbį, arba žiaurus likimas pareikalavo kraujo aukos?...

Vos besilaikydamas, svyruodamas nuslinko Čzanas į savo kabinetą ir suplojo delnais. Prasivėrė, durų užuolaidos ir pasirodė milžinas bojus.

— Pašaukti administratorių!

(Bus daugiau.)

Kaip išgyventi 20 metų daugiau

Garsiojo Kolumbijos universiteto (Amerikoje) vedėjas profesorius Ratbonas visą savo amžių stebėjo žmogaus gyvybės ir mirties priežastis ir dabar padarė išvadas, kad paprasčiausios kasdieninės smulkmenos sugadina gerą žmogaus nuotaiką ir sutrumpina jo amžių.

Mūsų amžiaus tempas žmogui tiesiog žudomas. Nuolatinis skubėjimas ir susijaudinimas gimdo nuovargį. Tuo serga didesnė žmonijos dalis, ir profesorius Ratbonas tai ramiai vadina liga. Visi širdies ir nervų ligonys galėtų būti sveiki gyvendami tvarkingai. Kiekvienas žino, kad tvarkingas gyvenimas tampriai surištas su fiziniu ir protiniu darbu. Daug kas bijo „iki mirties" nusidirbti, bet kaip tik tai reikalingiausia. Prie darbo reikia prieiti iš tikrosios pusės, o mokyti pailsėti turėtų kiekvienas. Geriausiai savo kūną prižiūri sportininkai, ir iš jų reikia mokytis, kaip judėti ir kaip ilsėtis. Tiktai profesorius kaip nuo didžiausio blogio perspėja nuo persidirbimo ar persitreniravimo, nes šiuo atveju sportininkai yra blogiaus as pavyzdys.

Kiekvienas žmogus savo kūnui turi surastis patogiau ią padėtį ir joje kuodažniausiai ilsėtis. Labai svarbu yra gilus kvėpavimas, nes įrodyta, kad ilgiau gyvena tie, kurie taisyklingai kvėpuoja. Prieš einant gulti būtina viena valanda ramių judesių ir taisyklingo kvėpavimo, ir profesorius Ratbonas draudžia gadinti vakarus bet kokiomis pramogomis. Jis pastebėjęs, kad lošėjai visada nuvargę ir nervingi. Bridžio vakarai labai jaukūs, sako žilasis profesorius, bet kartoda nies kas vakarą jie sutrumpina žmogaus amžių.

Nesuskaitoma daugybė žmonių kiekvieną rytą didžiai skubėdami suvalgo savo pusrytį, taip pat skubėdami bėga ir visą laiką nervingai ir susijaudinę galvoja kažką „svarbaus". Tat suprantama, kad jau pusamžyje nervai yra pilnai suardyti. Ratbonas būtiniausiais ir geriausiais vaistais laiko gilų ir ramų miegą. Visas pasaulis turi mokytis eiti anksčiau gulti vien tik dėl to, kad galėtų rytais laiku ir be nuovargio atsikelti. Alkoholio vartojimas mūsų laikais laikomas liga.

A. RUBIKAS.

Pakelėje

Toli paliko kaimo vartai,
Ir baltas beržas pakely. —
O kas gyvendams nepavargtų,
O kas kelionėj nepaklys?

O kur nueisim, geras Dieve,
O skubinam ar prie Tavęs?
Pabaigs žmogus kelius ik vieno,
Ir, ką išsinešė, pames.

Zvaigždetą naktį Tu jo lauksi,
Kol švies aukštai šviesus dangus.
Tau palinguos svėrė palaukėj,
O neberas Tavęs žmogus...

Ir kas gyvendams nepavargtų,
Ir kas kelionėj nepaklys. . .

— — — — — — — — — — — — —

Kada kada prie rojus vartų
Tavin pakelsime akis?

NAUJI MEDICINOS IŠRADIMAI

NUO PASIUTIMO GYDYS RADIO BANGOMIS

Pragoje įvykusiam gydytojų kongrese inž. Tornberg gydytojams demonstravo jo išrastą trumpų radio bangų lemputę, 6 milimetrų ilgio ir 3 plačio, kuri skleidžianti trumpąsias, pasiutimo ligą gydančias, bangas.

ACTU GINASI NUO GYVAČIU

Britų Indijos karo vyriausybė kareiviams prieš einant per džiungles kojas ištepa actu. Patyrimas parodė, kad daugumas nuodingųjų gyvačių nepakenčia acto kvapo ir niekad nekanda actu išteptą koją.

RADIO LOVA LIGONIAMS GYDYTI

Vienos gydytojas dr. Kovarčikas baigė labai įdomius tyrinėjimus su vadinamąja radio lova, kuri, pasirodo, labai tinkama gydymo priemonė. Guljs tokioj lovoj ligonis yra lyg ir uždarytas elektros kameroj, kurios sienos spinduliuoja radio bangomis. Paguldžius ligonį į radio lovą, per kelias minutes jis pajunta kažkokią malonią šilimą visame kūne, temperatūra pakyla, tačiau ligonis tos temperatūros nejaučia, nes jo kūnas čia eina tiktai bevielio priimtuvo pareigas. Sitokia radio bangų vonia išplečia venas ir paskatina kraujo apytaką. Trumposios radio bangos visą žmogaus organizmą paskatina energingiau veiktį, kas yra labai reikalinga kovai su liga. Su radio lovos pagalba galima gydyti įvairias ligas, tačiau sėkmingiausiai ji gydo nervų pairimą. Šita radio lova pasižymi kai kuriomis keistenybėmis. Pav., jei į ją įdėti indą su šaltu vandeniu ir žaliu kiaušiniu, tai kiaušinis per kelias minutes išverda, gi vanduo lieka šaltas, kaip buvęs.

APARATAI NEGYVĖLIAMS PRIKELTI

Naujorko universiteto tyrimų laboratorijoj su pasisekimu išbandytas aparatas, kuris gali atgaivinti elektros nutrenktus žmones arba gyvulius. Šį aparatą išrado dr. L. Piccoli ir dr. V. Mc Niff. Jie prie šio aparato išradimo pravertė tris metus laiko. Pradžioj jie nustatė, kad žmogus, elektros trenktas, miršta dėl širdies raumenų paralyžiaus ir kad su žemo įtempimo kintama srove galima vėl išjudinti širdį plaktį. Jie padaré daug bandymų ir įsitikino, kad jų nuomonė yra tikra. Jų aparatu negalima tik atgaivinti tų nužudytų, kurie elektros smūgį gauna į galvą, kuris sužaloja smegenų ląsteles.

MAIRONIS.

Pavasaris

Pavasario saulė prašvito meiliai
Ir juokiasi, širdį vilioja;
Iškilo į dangų augštai vėversiai,
Cyrena, sparneliais plasnoja.
Išaušo! išaušo! Vėjelis laukų
Bučiuoja, gaivina krūtinę;
Pabiro, pasklido žiedai ant lankų—
Vainikų eilė pirmutinė.
Taip giedra ir linksma! Tiek [šviecia vilties!
Vien meilę norėtum dainuoti,
Apimti pasaulį, priglaust prie širdies
Su meile saldžiai pabučiuoti!

Senovės lietuviu muzika

Lietuvius kiti vadina dainingiausia pasaulio tauta. Tikrai, senesniųjų laikų lietuviai labai mėgdavo dainuoti ir daug dainų mokėjo. Be to, lietuviai mėgdavo ir instrumentinę muziką.

Mūsų senolių muzikos instrumentai buvo kanklės, skudučiai, vamzdžiai ir t. t. Per paskutinius keliasdešimt metų jie buvo apnykę, bet kai kur, ypač šiaurinėje Lietuvoje, dar gerai išliko: yra dar ir instrumentų, ir žmonių, mokančių jais groti.

Kanklės daromos iš kieto, tankaus, gerai išdžiovinto medžio — išskaptuojamas lovelis plonutėmis sienomis, galuose palieka na daugiau medžio, uždengiamas plonu dangteliu su išpiova, į galus sukalami sraigteliai, o ant jų užtempiamos stygos. Stygų skaičius — nevienodas; senelių kanklės dažnai būna tik su 5 stygomis, bet dabar daroma su daugiau stygų. Tono aukštis kiekvienos stygos pastovus, ne taip, kaip smuiko — grojant tonas ne kaitaliojamas. Skambinama pirštais užgaunant stygas. Kanklėmis skambinti geriausiai tinka troboj, viduje. Balsas jų nestiprus, bet gražus. Galima paskambinti ir gana sudėtingas melodijas. Yra dabar kanklininkų kuopelių, kur turi net kanklių orkestrus ir ruošia koncertus. Labai gražiai pagroja.

Skudučiai — pučiamieji instrumentai. Pagrindis komplektas — 6—7 vamzdeliai. Tuos vamzdelius daro iš medžio: apskritus medelius išgręžia, vieną galą palieka aklą arba paskui užtaiso, kitą iš dviejų pusių pražulniai nupiauna. Vieną taip nupiautą briauną prisideda prie apatinės lūpos ir pučia — gauna garsą. Skudučių vamzdeliai taip suderinti, kad kiekvienas duoda vis kita toną. Kai nori sudaryti meliodiją, tai pučia su pauzėmis (pertraukomis): papučia vienas — tučtuojau kitas, trečias ir t. t. Skudučiais galima išpūsti daugelio dainelių meliodijas, suktinį, "Noriu miego" ir kt. Skudučiais dūduoti ypač tinka ore tyliais vakarais — gaunamas labai gražus ulbėjimas. Tai puiki priemonė pagražinti oro pramogoms.

Ragai — ilgi, dideli vamzdžiai, po metrą ir daugiau. Jie daromi irgi iš medžio: išskaptuojami du ploni loveliai, viename gale platesni, suvožiami ir apyniojami tošėmis. Pučia juos panašiai, kaip ir varines dūdas — panašus, kaip skudučiais: pučiama su pertrūkiais, pasikeičiant; kiekvieno rago tonas skirtingas, tai ir sudaro melodiją. Ragai — stiprių, didelių vyrų muzika: jiems pūsti reikia sveikatos, bet už tat kai uždūduoja, tai per tris kaimus skamba.

Dar mūsų seneliai mėgdavo pūsti vamzdžius, švilpas, ožio ragus. Vamzdį pasidarydavo išdeginę medžio vidurį; vieną galą to medžio išdegindavo plačiau, kad geriau skambėtų. Vamzdžio šone išgręždavo 3—4 skylutes, kurias dūduodami dangstydavo pirštais. Balsą darydavo liežuvėliu. Švilpą darydavo iš gluosnio ar kito medelio žievės: žievę numaudavo nuo medelio, galus užkišdavo, o šone padarydavo skylutę ir pro ją pūsdavo — panašiai, kaip fleitą. Ožio ragą nuvalę, lebgalį nupiaudavo įstatydavo liežuvėlį, šone pragręždavo skylutes ir pūsdavo.

Bendrai, visais instrumentais mūsų senoliai grodavo veik išimtinai pasiklausymui. Senoviniai lietuvių muzikos instrumentai nebuvo vartojami šokiams groti. Mat, senoviniai lietuvių šokiai buvo daininiai: šokdami dainuodavo, trepsėdavo, delnais plodavo ir t. t. Galimas daiktas, kad ir šokiuose dainuodami pritardavo kuriuo muzikos instrumentu. Sokių muzika į mūsų liaudį atkeliavo iš svetur, kartu su naujaisiais šokiais- polkomis, valsais, kadriliais, krakovjakais...' Tai — dar neseny laikų padaras. Naujieji, svetimieji muzikos instrumentai daugiur išstūmė lietuviškuosius. Kartu su tuo apnyko ir muzika, grojama pasiklausymui, o ne vien šokiams. Tai buvo didelis nuostolis — mūsų liaudies muzika nususo. Svetimaisiais instrumentais žmonės griežė ir svetimas meliodijas — tas, kurias iš kito išmoko.

Dabar, eidami atgimimo keliu, mūsų žmonės stengiasi gaivinti senąsias tautines tradicijas — ilgisi savų grožybių, savojo meno. Dėl to kaskart labiau domimasi ir senovine mūsų muzika. Tas sambrūzdis — gražus ir sveikas. Gera būtų, kad, kas gali, stengtųsi arčiau susipažinti su senovinėmis muzikos instrumentais ir mokytųsi jais naudotis. Ypač rekomenduotina — kanklės ir skudučiai. Nei didelių lėšų, nei daug triūso jie nereikalauja: pigūs įsigyti, lengvi išmokti, o mūsų menėms pramogoms suteikia savos, šviežios, jaukios nuotaikos. Svarbiausia — kad jie savi, o gerumu neapsileidžia svetimiesiems, dargi praneša kai kuriuos barškalus (balabaikas etc.).

JAU LAIKAS «SVIESA» UZSIPRENUOMERUOTI 1937 METAMS.

São Paulo miesto dangoraižis Predio Martinelli.

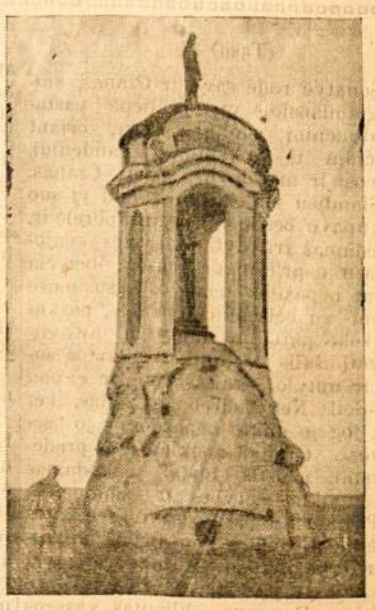

Šėtos paminklas sukilimams prieš rusus paminėti.

„Šviesa“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske

2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.

3. Bom Retire — p. Baužio krautuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinėj [Rua José Paulino, 109].

4. P. Kirilausko krautuvėj — Vila Anastacia.

5. P. Menkaičio krautuvėj — S. Anna.

6. Pas laikraščių platintojus ir

7. Pas «Sviesos» įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat

IR — rua Coronel Moraes, 338.

RIO DE JANEIRO MIESTE «ŠVIESA» GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SÁ.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111 (senas nr. 103) Tel. 4-5567

SÃO PAULO

LIETUVIS DAILININKAS

São Pauly, gatvėje Newton Prado, 140 lietuvis LIONGINAS PAZIKAS turi atidaręs dailės — paišybos studiją. Piešia įvairius paveikslus, portretus ir t. t. ant drobės ale jiniais dažais. Kas nori turėti gražų portretą, tesikreipia ten. Taip pat ten taisomi laikrodžiai ir kiti dalykai.

LIETUVIAI!

Visi kaî vienas skaitykite “SVIESA”

Jei norite žinoti, kas girdėti pasaulyj, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokitės ir skaitykit “Sviesą”.

“Sviesa” yra tikriausias kiekvieno lietuvio išeivio draugas ir taréjas.

«Sviesa» gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

«Sviesa» lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsireiškimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išeina.

«SVIESOS» PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoj: metams—12$000, pusei metų—7$000; Lietuvoj: metams—20$000, pusei metų 10$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary

Pastaba: Iš provincijos pinigus siųsti Redaktoriaus vardu.

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASCVOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephigenia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šiokiadieniais nuo 3 iki 9 val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERINIU LIGU. Greitas ir radikalus pagydymas triperio, bei sifilis.

D-ras Povílas Licciardi

Santa Casa gydytojas -- operatorius

Naujasias elektros pagalba gydymo būdas GONORÉOS ir REUMATIZMO aštro ir kroninio. Syfilis ir venerinės bei odos ligos — VYRU IR MOTERU. Taip pat vidurių, plaučių ir kitos ligos. Naujas budas BE OPERACIJOS. SPECIALYBĖ MOTERU LIGU. Gydymas užtikrintas. PRIĖMIMAS nuo 14 iki 20 val.

Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu — (DIENA ir NAKTI) Telef. 5-4175.

Konsultorija ir gyvenamas butas: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro)

Dr. A. Candia ir M. Cogano

LABORATORIJA

MEDECINIŠCAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.

Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. S. Meítín

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.

Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9

Tel. 4-0715.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

n ė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Dr. A. Candïa

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. João de Oliveira Mattos

MEDIKAS—CHIRURGAS, SANTA CASA GYDYTOJAS, ASISTENTAS — PROFESORIUS PRIE 1-A. CHIRURGIJOS KLINIKOS SÃO PAULO MEDICINOS FAKULTETE.

BENDRAI CHIRURGIJA — MOTERU IR SLAPAMO KELIU LIGOS

KONSULTORIJA: RUA QUINTINO BOCAYUVA, 36, 1 AUKSTAS — SALĖS 6 ir 7

BUTAS: RUA MONTE ALEGRE, 77.

PRIIMA NUO 2 iki 5 VAL. VAKARO. TEL. BUTO — 5-2211.

Sį skelbimą deda Bendruomenės Revizijos narys, p. Benediktas Lašinskas, kuris labai giria minėtą gydytoją dėl jo paties išgydymo nuo begalo sunkios ligos.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.

Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

SÃO PAULO LIETUVIU KRONIKA

KAIP PRAÉJO VELYKU SVENTÈS

Didžiosios Savaitės Ketvirtadienį, penktadienį ir šeštadienį, nors ir darbo dienomis palyginamai netaip jau maža žmonių dalyvavo pamaldose.

Did. šeštadienio vakarą šv. Antano do Pary parapijos bažnyčioj nuo 7 ligi 10 val. nakties buvo klausoma išpažinčių, atgiedota Completorium, pasakytas pamokslas. Zmonių buvo suvažiavę iš įvairių miesto dalių.

Villa Zelinoj, lietuvių bažnyčioj 10 val. buvo atgiedota completorium, pasakyta pamokslas ir išpažinčių buvo klausoma ligi 2 val. ryto. Bažnyčia buvo atvira visą naktį. Nuolat, per naktį skambėjo, ligi Rezurekcijos lietuviškos giesmės. Bendrai reik pasidžiaugti, ir pasigerėti, kad Villa Zelinos ir Villa Bellos lietuviai katalikai, atvykę į tolimąją Braziliją, palaiko gražius lietuviškus papročius, giedodami šventadieniais ražančių, Marijos Valandas, ir t. t. Linkėtina, kad ir jaunoji karta gražius savo tėvų papročius palaikytų.

Gražiai buvo papuoštas ir Kristaus grabas. Gėlės vainikai, eglutės, elektros iliuminacija, du gražūs paveikslai, vaizduoją Kristų grabe ir Kristaus nuėmimą nuo Kryžiaus ir t. t...

Pirmosios Velykų dienos ankstybąjį rytą, dar sùtemoms žemę apgaubus, jau iš visų miesto dalių skubėjo lietuviai į savo bažnytėlę, kur skamba, kaip ir Lietuvoj, „Linksma dieną", kur Dievo žodis skelbiamas lietuvių kalba, kur ne vienam prisiminus lietuviškųjų Velykų ankstybuosius rytmečius, per veidą nuriedėjo džiaugsmo, ar gailesčio ašara.

Rezurekcija, procesija, galingai Mokos chorus gieda linksmąjį Alleliuja. Ir šią iškilmingą valandą pirmą kart suskambėjo iš lietuvių bažnyčios bokšto varpai. Sv. Mišių metu pilnutėlė bažnyčia žmonių.

11 val. Sv. Antano bažnyčioj taip pat nemaža dalyvavo žmonių. Per Mišias giedojo Mokos choras.

Villa Anastacijoj, hungarų koplyčioj irgi daug buvo susirinkusių lietuvių, kurie šv. Mišių metu sutartinai giedojo giesmes.

PADĖKOS ŽODIS

B r a n g ū s L i e t u v i a i,

Nors dar neilgai gyvenu Jūsų tarpe, tačiau jau daug nuoširdumo bei pasiaukojimo teko pamatyti. Ištisą dieną Jūs darbe fabrikuose, ar savo namuose, vakarui atėjus einate Viešpaties namų, savos bažnytėlės, puošti. Jei gražiai atrodė papuoštas, iliuminuotas Kristaus Grabas, tai vis Jūtų atsidėjimo, bei pasišventimo pasekmė. Jums visiems ačiū už tai. Ačiū taip pat visiems ir visoms už budėjimą prie Kristaus Grabo, prie aukų rinkimo, už tas giesmes, kurios skambėjo Velykų naktį.

Taip pat tenka padėkoti ir Mokos chorui, kuris Kristaus Prisikėlimo dieną gražiai sugiedojo ir Villa Zelinoj ir per sumą šv. Antano bažnyčioj.

Kun. Ragažinskas.

ORGANIZACIJU CENTRO ORGANIZAVIMO PROGA

Praėjusių metų lapkričio m. 20 d. buvo sušauktas visų nesančių Brazilijos Lietuvių S-goj organizacijų atstovų posėdis, pasitarti visiems bendrais kolonijos gyvenimo reikalais. Pasitarime visų organizacijų atstovų buvo pasisakyta, kad daug kolonijos gyvenime yra darbų, kuriuos tegalima nudirbti visų bendromis jėgomis. Taip pat visų buvo pareikštas noras įstoti nariais į Brazilijos Lietuvių S—gą. Bet pačiai Brazilijos Lietuvių S—gai nepageidaujant ir pasisakius, kad ji nebūsianti lietuviškųjų organizacijų centru, bet pasiliksianti tik mokyklų laikytoja, nutarta steigti naują lietuviškųjų organizacijų centrą. Išrinkta komisija įstatų projektai paruošti. Komisijai savo darbą baigus sušaukė visų organizacijų atstovų posėdį, kur ir buvo svarstomas paruoštasis įstatų projektas, jau keliuose posėdžiuose. Del organizuojamo org. centro įstatų buvo daug pastabų pareikšta, bei įnešta pataisų. Tai visai natūralu. Kiek keisčiau, kad kai kurie atstovai, pavyzdžiui Brazilijos Lietuvių S—gos, jau iš anksto paėmė organizuojamo centro atžvilgiu nesuprantamą liniją, nuolat tvirtinant, kad ne iš to galo pradėta, bet nenurodant, nepatiekiant savo projektų, kokios išvaizdos turėtų būti lietuviškųjų organizacijų centras.

Be to, netrūksta nė „privačių" pastangų sprogdinti besiorganizuojantį organizaciją centrą. Vieniems kalama galvos pavojus sukairėti, o kitiems — sukatalikėti, patekti "klerikalų" globon. Tai vis pastangos ir noras supjudinti bepradedančias bendradarbiauti organizacijas.

Mūsų įsitikinimu jokiu būdu negalima leisti, kad pradėtas organizuoti lietuviškų organizacijų centras būt palaidotas. Tai parodytų kolonijos veikėjų nesubrendimą didesniems darbams. Ir kas charakteringa, kad tie, kurie atstovauja priešingas ideologijas, palyginamai, nesunkiai sutarja del bendros darbo bazės.

Organizuojamo centro tikslas duoti galimybės sudaryti sąlygas nuveikti tuos visus darbus, kurių nepajėgia nuveikti kuri nors viena atskira organizacija. Visai atskiras jau klausimas yra praktiškas centro suorganizavimas. Sį klausimą spręsti kaip tik yra progos ir galimybės per šaukiamus specialius posėdžius organizacijų atstovų. Todel visų organizacijų atstovai ateidami į posėdžius turėtų ateiti jau su kokrečiais planais, pasiūlymais, bet ne būti vien šaltais, abejingais stebėtojais.

KUR TIESA?

"Lietuvos Žinių" korespondentas p. Simas Bakšys, rašydamas apie "Lietuvių Aidą Brazilijoj", kurį redaguoja A. Dutkus, pažymėjo, kad kartais tenka "Lietuvių Aido Brazilijoj" Redakcijoj apmokėti (išsipirkti) netalpintos korespondencijos.

"Lietuvių Aidas Brazilijoj" Simui Bakšiui prižadėjo apmokėti patiektą sąskaitą, jeigu jis įrodysiąs, kad buvo buvo imamas mokestis už netalpintas korespondencijas.

Išviso šitoki ginčai ir bylos yra neįdomūs, niekam nedarą garbės dalykas. Tačiau lietuviškos kolonijos visuomenei būt įdomu žinoti, kur yra tiesa. P. Bakšiui viešai spaudoj metus kaltinimą teks jį pagrįsti dokumentais. O jei netiesa — atšaukti.

Si "dvikova" dabartiniu metu, kada norima rasti sugyvenimo būdas tarp organizacijų bei kolonijos veikėjų, yra nenaudinga, tik dar labiau gali paaštrinti santykius.

PRASIDEDA BAZNYTINIO CHORO REPETICIJOS

Visus choristus, kurie esate užsirašę į bažnytinį chorą, prašau lankytis į repeticijas. Repeticijos vyks choro vedėjo p. Stankūno buto pirmadieniais ir ketvirtadieniais 8 val. vakaro. Norintie ji chore dalyvauti gali teirautis ir užsirašyti pas kolonijos kapelioną, ar choro vedėją.

Kun. P. Ragažinskas
Kolonijos Kapelionas.

NAUJAS "ŠVIESOS" ADMINISTRATORIUS. Pranešame, kad "Sviesos" Administratoriaus pareigas eina ne Pazikas, bet p. Povilas Korsakas.

Pamaldos

SĮ SEKMADIENĮ BALANDZIO MĖN. 4 DIENA PAMALDOS BUS: Villa Zelinoj bus 8 ir 11 val., kurias laikys kun. Ragažinskas.

Šv. Antano do Pary bažnyčioj 11 val. sumą laikys ir pamokslą sakys kun. Arminas.

Išpažinčių bus klausoma šv. Antano bažnyčioj šeštadienio vakare nuo 7 val. ir sekmadienį prieš sumą: Villa Zelinoj sekmadienio ryte.

SVENCIAUSIO SAKRAMENTO BROLIJOS SUSIRINKIMAS yra šaukiamas šį sekmadienį, tuoj po pamaldų, Villa Zelinos lietuvių bažnyčioj.

VILLA ANASTAZIJOS LIETUVIŲ DĖMESIUI. Villa Anastazijos lietuviams katalikams pamaldos bus kiekvieną mėnesį du kartu. Ateinantį sekmadienį, balandžio m. 11 d. šv. Mišios bus 8 val. ryto. Pamaldų tvarka kiekvieną kartą bus pranešta per "Sviesą" ir per mokyklos mokinius.

PRANESIMAS JAUNAVEDZIAMS

Dar kartą pranešu visų jaunavedžių dėmesiui, kad visus raštus jungtuvių reikalui reik sutvarkyti pas kolonijos kapelioną bent prieš dvi savaitės. Per vieną, antra dieną visų dokumentų nėra galimybės sutvarkyti, nes kiekvienam šliūbui reik gauti leidimas iš Kurijos. Už dispensą nuo kiekvieno užsako reik mokėti po 10 milų. Pasirenkant liudininkus dokumentus sudarant rinktis pirmoj eilėj giminės, o paskiau svetimus; geriau tuos, kurie jaunąjį ar jaunąją seniau pažįsta.

Kolonijos Kapelionas.

LANKYS INTERIORA

Atvažiavus iš Lietuvos antram kunigui, vienas iš kunigų lankys interiore gyvenančius lietuvius.

ZINOTINI ADRESAI:

Lietuvos Konsulatas Rua Aureliano Coutinho 88 Telef. 5-4275.

Kolonijos Kapelionas kun. Ragažinskas gyvena Convento S-to Antano do Pary. Telef. 9-1640.

BENDRUOMENĖS PAŠTO DĖŽĖS
Nr. 4118.

Visi «Sviesos» skaitytojai, gali šia dežutė pasinaudoti gaunant laiškus iš Lietuvos, ar iš kur kitur. Kam bus atsiųsta laiškų paskelbsim «Svjesojė».

Adresas rašyt šitaip: vardas ir pavardė

Caixa Postal 4118 São Paulo

B r a z i l.

Reikalingas mokinys

Reikalingas mokinys raidžių rinkimui. Kreiptis prašome į Spaustuvę RUA DA MOOCA 309.

SKAITYK IR PLATINK "ŠVIESA"

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

St. Butrimui. Straipsnį gavome. Talpinsime.

Pasipiktinusiam ir Villazeliniečiui. Korespondenciją apie kažkieno skleidžiamus gandus bei agitacijas, kad Bendruomonę privesti prie bankroto, kad išprovokuoti muštynes, netalpinsime. Taip elgtis gali žmogus tik tuomet, kai nustoja pusiausviros.

Lietuviai, palaikykim savuosius!

Provizorius Juozas Lukoševičius praneša, kad nesenai yra įsisteigęs nuosavą vaistinę Rua Bom Pastor 18 (Ypiranga), kuri yra kasdien adara nuo 7 val. ryto, ligi 11 val. nakties. Taip pat šaukiamas kiekvieną valandą, ir nakties metu, vyksta pas ligonius leisti adatų į muskulus, po oda ir į gyslas. Lietuviams ypač daroma didelė nuolaida užmokesnyje.

Kiekvieną dieną nuo 8 val. ligi 10 val. vakaro didžiūruoja gydytojas, kuris tikrina ligonių svejkatą nemokamai.

Negalintiems pasinaudoti gydytojo patarnavimu nustatytoms valandomis, gydytojas sutinka atvykti vaistinėn, susitarus iš anksto ir kitomis valandomis. Pats provizorius Lukoševičius yra visumet pasiruošęs patarnauti visoms lietuvių šeimoms.

Susisiekimas labai patogus. Iš Largo da Sé galima važiuoti bondėmis Fabrica 20, Villa Prudente 32, Ypiranga 4. Taip pat Fabrika ir alto do Ypiranga autobusai galima važiuoti.

Privažiavus kampą gatvės Bom Pastor reik išlipti ir eiti į 18 Nr. šios gatvės. Ten randasi pirmasis São Paulo lietuvis vaistininkas turįs nuosavą vaistinę Juozas Lukoševičius, kuris visumet pasiruošęs maloniai patarnauti.

A d r e s a s

FARMACIA DOM BOSCO

RUA BOM PASTOR 18 Tel. 3-01.00

Ypiranga. P r o v i z o r i u s

J u o z a s L u k o š e v i č i u s.

RUSIŠCOS DAINOS IR MUZICA

Zymiausieji São Paulo rusu dainininkai ir muzikai kiekvieną vakarą linksmina svečius lietuvių šeimininkų užeigoje,

Bar Rio Branco

RUA VISCONDE RIO BRACO 461

KAMPAS RUA VICTORIA.

Tautiečiai, apsilankę nesigailesite.

Lietuví katalike!

AR JAU ESI BENDRUOMENĖS NARYS?

Jeigu ne, tai nieko nelaukdamas atlik šią savo pareigą įsirašyk į Bendruomenės narius. Tai gali padaryti kiekvieną šventadienį, po pamaldų, pas lietuvių kolonijos kunigus. • Nario mokesnis — kas menuo po vieną milreisą ir vienas milreisas įrašų.